

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱ

ԱՍՈՒՄՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂԻ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ (Իրանի Խուզիստան նահանգի քաղաքային բնակչության օրինակով)

ԱՐՏԱԿ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ, ՆԱՄՐԻՆ ՄՈՒԱՅԻ

Իրանի հասարակությունում գերարժևորվում է ընտանիքը՝ որպես հասարակության կայունության ապահովման հիմնարար ինստիտուտ և անձի՝ որպես ավանդույթները և կրոնը կրողի ձևավորման հիմնական միջոց: Չնայած հասարակության ավանդապահությանը՝ իրանական ընտանիքի կառուցվածքում և գործառույթներում վերջին տասնամյակներում տեղի են ունենում այնպիսի փոփոխություններ, որոնք կապված են տնային տնտեսության չափերի նպատակահարմարության, ամուսնության տարիքային շեմի բարձրացման, հասարակական կյանքին կնոջ մասնակցության, գույքնկերոջ ընտրության հարցում կանանց որոշակի ազատության, կրթված և աշխատող կանանց թվի աճի հետ:

Նշված փոփոխությունների հետևանքով տեղի է ունենում ամուսնալուծությունների աճ, որը ի գործու չէ կասեցնել անգամ Իրանի մշակութային և իրավական սահմանափակումների ողջ հզոր համակարգը: Իրանցի մասնագետների հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ ընտանիքի ինստիտուտի գործառնան դաշտում արդիականացման ձգտումների և իսլամական օրենսդրության համատեղումն ընտանիքներում հաճախ լարվածության ու տագնապների է հանգեցնում¹:

Մասնագիտական խորհրդատվության այցելած ամուսնական զույգերին վերաբերող նյութերը վկայում են ավանդական ու ժամանակակից ընտանեկան արժեքային համակարգերի միջև հաճախակի դարձող կոնֆլիկտների մասին: Զույգերի տագնապներն ու ամուսնական կոնֆլիկտները բացասաբար են անդրադառնում ընտանիքի առողջ համակեցության վրա²: Ընդ որում՝ այդ տագնապներն ավելի մեծ են կանանց, քան տղամարդկանց շրջանում, որովհետև հատկապես աշխատող կա-

¹ Տե՛ս **Azadarmaki T.** Families in Iran: The contemporary situation. In B. N. Adams, & J. Trost (Eds.), Handbook of world families, 2005, էջ 467-485, **Edalati A. & Redzuan M.** Perception of women towards family values and their marital satisfaction. // Journal of American Science, 2010, 6(4), էջ 132-137:

² Տե՛ս **Bodenmann G.** Dyadic coping and its significant for marital functioning, In T. Revenson, K. Kayser & G. Bodenmann (Eds.), Couples coping with stress: Emerging perspectives on dyadic coping, 2005, էջ 33-50:

նանցից ավանդական սպասումների բավարարումը ֆիզիկապես անիրականանալի է դառնում և հաճախակի կոնֆլիկտներ առաջացնում թե՛ տանը, թե՛ աշխատավայրում: Այս տագնապները բացասաբար են անդրադառնում ամուսնական բավարարվածության վրա՝ հատկապես ազդելով զույգերի հաղորդակցման, միմյանց հետ ժամանակ անցկացնելու տևողության և առողջության վրա³: Նշվածը հաստատում է, որ այդ ընտանիքներին մասնագիտական աջակցության ցուցաբերումը կենսական անհրաժեշտություն է: Մասնավորապես, սոցիալական աշխատանքի ինստիտուտը մեծ անելիքներ ունի ամուսնության կայունության պահպանման գործում, քանի որ վերջին տասնամյակներում ընտանիքին առնչվող զարգացումներն անընդհատ ավելացնում են այդ գործում նշյալ կառույցի դերն ինչպես ողջ աշխարհում, այնպես էլ Իրանում:

Սոցիալական աշխատողի մասնագիտական միջամտությանը դիմելու մշակույթն Իրանում սկսել է ձևավորվել 1953-ից, երբ նախագծվել են երկրի զարգացման միջնաժամկետ ծրագրերը՝ դրանցում նախատեսվելով կազմակերպված սոցիալական ծառայությունների գործունեությունը: 1958 թ. այս ծառայությունների մասնագիտական ապահովման խնդիրը լուծվել է Թեհրանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում համապատասխան ֆակուլտետների հիմնադրմամբ:

1959-1962 թթ. իշխանությունները, ընդլայնելով սոցիալական աշխատողների գործունեությունը, նրանց հնարավորություն են տվել մասնագիտական գործունեություն ծավալելու առողջապահական կենտրոններում, կրթադաստիարակչական հիմնարկներում, գյուղական և բանվորական համայնքների զարգացման հաստատություններում:

Մասնավորապես ընտանեկան սոցիալական աշխատանքը ծավալվել է «Ընտանիքի բարեկեցություն», «Ուղղիչ և դաստիարակչական» և «Վերականգնողական» կենտրոններում, որոնք հաճախ գործել են նաև դատարաններին կից: Այսօր Իրանի ողջ տարածքում գործում են սոցիալական շտապ օգնության կենտրոններ, որոնք արձագանքում են ընտանեկան բռնության դեպքերին, ամուսնալուծության դիմումներ կայացնող զույգերին և ներընտանեկան թեժ տարաձայնություններ ունեցող զույգերին, ինքնասպանության հակվածությամբ կամ փորձ կատարած անհատներին և ընդհանրապես ճգնաժամային վիճակում գտնվող ընտանիքներին: Ավելացնենք, որ մեր հետազոտության թիրախ ընտրված Խուզիստան նահանգի⁴ քաղաքների մեծ մասում գործում են սոցիալական շտապ օգնության կենտրոններ, որոնց գործունեության առաքելությունն է նպաստել ամուսնության կայունության

³ Տե՛ս նույն տեղը, էջ 33-50:

⁴ Խուզիստան նահանգը նավթի ու գազի արդյունահանման կենտրոնն է, գտնվում է Պարսից Օոցի ափին, բնակչությունը 4.7 մլն է: Նահանգի կենտրոնն Ահվազ քաղաքն է՝ 27 վարչական շրջաններով: Ըստ 2011 թ. մարդահամարի՝ Ահվազը 1.3 մլն բնակչության թվաքանակով Իրանի յոթերորդ քաղաքն է: Ունի բազմազգ բնակչություն՝ ֆարս (պարսիկ) 44.8 %, արաբախոս 35.7 %, բախտիարի 15.8 % և այլն:

հաստատմանը, ամուսնալուծությունների թվի կրճատմանը: Ամուսնական հարաբերություններում խնդիրների առաջացման դեպքում սոցիալական աշխատողի աջակցությանը դիմելու մշակույթն արդեն բավական տարածված է Իրանում: Ստորև մենք կանդրադառնանք Իրանի Խուզիստան նահանգի քաղաքային ընտանիքներում ամուսնության կայունության պահպանման նպատակով սոցիալական աշխատողի աջակցությանը դիմելու և նրա օգնությունն ընդունելու՝ գույգերի պատրաստակամության խնդիրներին: Այս նպատակով կատարել ենք սոցիոլոգիական հետազոտություն, որի ընթացքում դիտարկվել են Ահվազ քաղաքի 102 ընտանիքներ՝ ընտրված բարեկեցության երեք տարբեր մակարդակ ունեցող թաղամասերից՝ հարուստ, միջին ապահովության և աղքատ յուրաքանչյուր թաղամասից 34-ական ընտանիք: Տեղեկությունն ստացվել է հարցման մեթոդով: Հարցվողներն ընտրվել են պատահականության սկզբունքով, սակայն հատկապես աղքատ խավի ներկայացուցիչների հետ աշխատանքի ընթացքում բախվել ենք մեծ դժվարությունների: Բնակիչները հաճախ դռները չեն բացել, կամ ամուսինները կանանց չեն թույլատրել մասնակցելու հարցազրույցների: Եղան ընտանիքներ, որոնք երկար բացատրական աշխատանքից հետո միայն համաձայնեցին մասնակցել հարցմանը: Հարուստ թաղամասերի բնակիչները, որոնք հիմնականում պետական աշխատողներ, փաստաբաններ, բժիշկներ և դասախոսներ են, հարցման ժամանակ որևէ դժվարություն չեն առաջացրել: Հարցման ընթացքում շոշափվել են ամուսնական գույգերի կողմից ընտանիքի կայունությունը խաթարող կոնֆլիկտները որպես հիմնախնդիր ընկալելու մակարդակի, ամուսնական տարածայնությունները հաղթահարելու գործում մասնագետ ընդգրկելու գաղափարն ընդունելու կամ մերժելու, սոցիալական աշխատողին՝ որպես մասնագետի դիմելու պատրաստակամության հարցերը:

Ըստ փոխազդեցության սուբյեկտների՝ ընտանեկան կոնֆլիկտների համակարգում առանձնացվում են մի շարք տեսակներ՝ ամուսնական, ծնող-երեխա, ազգակիցների միջև և այլն: Ամուսնական կոնֆլիկտներ ասելով հասկացվում են գույգերի միջանձնային հարաբերություններում հակասությունները՝ անհամաձայնություն, հակազդում, դիրքորոշումների, սպասումների, պատկերացումների հակադրություն, միմյանց հանդեպ դիրքորոշումների սրվածություն կամ ամուսնական գույգերի կողմից հարաբերությունների այդպիսի ընկալում⁵:

Մեր հարցման արդյունքների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ հարցվողների կեսից ավելին (57.9 %) գտնում է, որ ամուսնական կոնֆլիկտները խաթարում են ամուսնության կայունությունը: Ընդ որում՝ կանանց և տղամարդկանց տեսակետները բավականին տարբերվում են (տե՛ս աղյուսակ 1):

⁵ Տե՛ս **Brown S.** Marriage Counseling for San Diego and San Diego County 2008: Հասանելի է՝ <http://saveamarriage.com/marital-problems.htm>

Աղյուսակ 1

Ամուսնական կոնֆլիկտները՝ որպես հիմնախնդիր ընկալողները ըստ սեռի

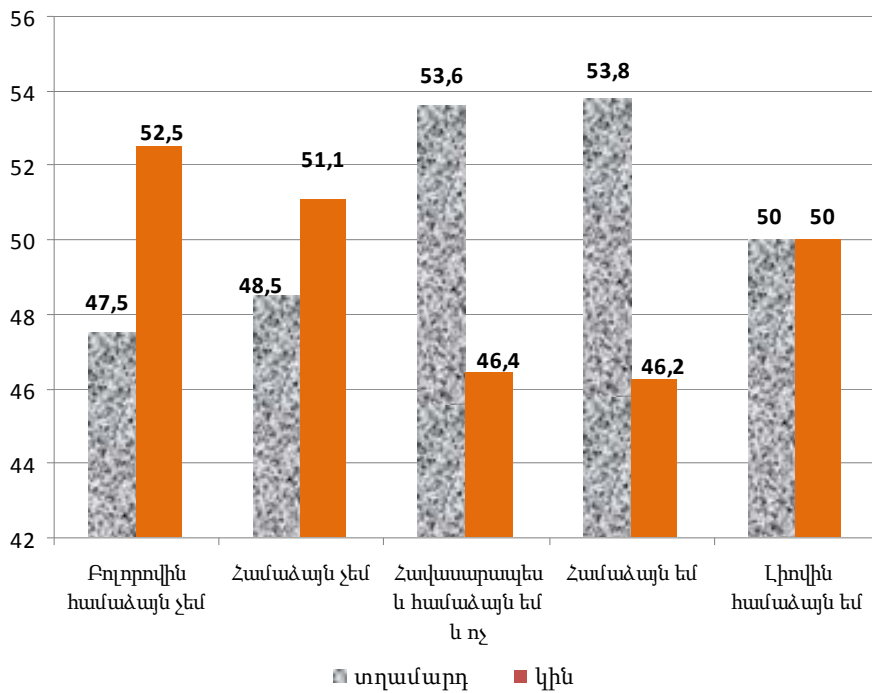
		Տղամարդ	կին
1	Բոլորովին համաձայն չեմ	21,6	19,6
2	Համաձայն չեմ	34,0	40,2
3	Ավելի շատ համաձայն եմ, քան համաձայն չեմ	11,8	10,0
4	Համաձայն եմ	20,6	15,7
5	Լիովին համաձայն եմ	12,0	14,5
	Ընդամենը	100%	100%

Ամուսնական կոնֆլիկտները որպես ամուսնության կայունությունը խաթարող հիմնախնդիր չընկալողները այդ առնչությամբ որևէ մեկի միջամտությունն ավելորդ են համարում: Այս տեսակետը բնորոշ է հատկապես աղքատներին և քանակապես կրկնակի շատ է, քան հարուստ և միջին խավերի ներկայացուցիչների շրջանում:

Հարցվողների 50 %-ը կարծում է, որ «ամեն ամուսնական խնդիր ժամանակի ընթացքում ինքնին հաղթահարվում է»: Այս հարցում կանայք և նրանց ամուսինները գրեթե միակարծիք են (տե՛ս գծապատկեր 1):

Գծապատկեր 1

«Ամեն ամուսնական խնդիր ժամանակի ընթացքում ինքնին հաղթահարվում է» տեսակետը պաշտպանողների բաշխումը ըստ սեռի, %

Նրանք, ովքեր հակված են ամուսնական հիմնախնդիրները թողնել ինքնահոսի, հիմնականում ունեն թերի միջնակարգ և հետբուհական կրթություն: Առաջիններն այդ տեսակետը պաշտպանում են աղքատների խավից սերելու պատճառով, երկրորդները՝ տարիքից և հասարակության մեջ ունեցած կարգավիճակից ելնելով: Վերջիններիս տարիքն ու կարգավիճակը հասարակության մեջ մերժում է անձնական կյանքի բացասական կողմերի հրապարակայնացումը:

Հարցման մասնակիցների 40.6 %-ը իր ամուսնական հարաբերություններում խնդիրներ ունի, սակայն գերադասում է փոխհատուցել դրանք աշխատանքով խիստ տարվելով:

Ամուսնական խնդիրներ, ըստ Սյուզան Բրաունի, առաջանում են հաղորդակցման դժվարությունների, հայրական ընտանիքից ժառանգած սոցիալ-հոգեբանական բեռի, չիրականացված սպասումների, սեռական կյանքի անհամատեղելիության, նվիրվածության բացակայության կամ դավաճանության պատճառներով⁶: Եթե ամուսնական խնդիրները դրանք միմյանց հետ չեն քննարկում ու համատեղ ելքեր չեն որոնում, ապա զույգերից յուրաքանչյուրին հաղորդում են միայնակության, մեկուսացվածության զգացում, ինչն ուղղակիորեն վնասում է ընտանիքի կայունությանը: Այս վիճակը մարդկանց մի մասին մղում է ընկերների, ծանոթների հետ այդ մասին խոսելու, կարեկցանք, սփոփանք, աջակցություն հայցելու: Զույգերի մեկ այլ խումբ այդ ցանկությունը խեղդում է այն համոզվածությամբ, որ պետք չէ շրջապատին հաղորդակից դարձնել իրենց մասնավոր կյանքի բացասական կողմերին՝ դրանով իսկ իրենց ամուսնական հարաբերությունների մասին ստեղծված դրական հասարակական կարծիքը վտանգելով: Երրորդ խումբը՝ զգալով սեփական ուժերով ամուսնական խնդիրները հաղթահարելու դժվարությունը, ընտրում է մասնագետի աջակցության տարբերակը: Մասնագետի մասնավորապես սոցիալական աշխատողի հետ զույգերի հաստատած հարաբերությունը կարող է նպաստել լավացնելու զույգերի միջև հարաբերությունները՝ խնդիրները բացահայտելու և սահմանելու, դրանք ձևակերպելու և լուծման ուղիներ գտնելու միջոցներով: Ավելին, ճգնաժամային այնպիսի դրսևորումները, ինչպիսիք են արհամարհանքը, ստորացումն ու բռնությունը, կարող են կարգավորվել ուղղորդումների և իրավական գործողությունների իրականացմամբ:

Պարզելու համար, թե ինչպիսի վարք կդրսևորեն մեր հարցման մասնակիցներն ամուսնական խնդիրների ծագման պարագայում, կատարեցինք լրացուցիչ հարցում: Պարզվեց, որ հարցվողների 63.3 %-ը պատրաստ է ամուսնական հարաբերություններում ծագող խնդիրների լուծումը վստահել մասնագետին (տե ս գծապատկեր 2):

Միանշանակ կարող ենք ասել, որ պատասխանների բաշխման

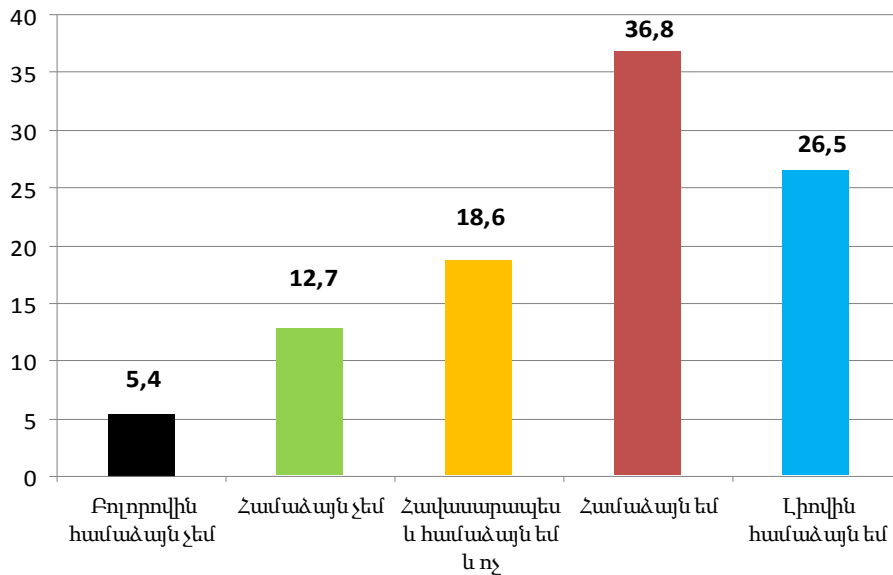
⁶ Տե՛ս նույն տեղը:

վրա էական ազդեցություն է ունեցել հարցվողների սոցիալական պատկանելության գործոնը:

Մասնագիտական աջակցությունն ընդհանրապես կարևորում են հարուստների 64.7 %-ը, միջին խավից սերածների 72.5 %-ը և աղքատների 51.5 %-ը:

Գծապատկեր 2

«Զույգերի հարաբերություններում ծագող խնդիրների հաղթահարումը պետք է վստահել մասնագետի» դատողության հետ համաձայնվողների բաշխումը, %

Մասնագիտական աջակցությանը դիմելու հավանականության վրա ազդում է նաև մասնագետի գործունեության հանդեպ ունեցած վստահությունը, ինչը հավաստում է հարցվողների մոտ կեսը (տե՛ս գծապատկեր 3):

Մասնագետներին վստահողների ամենամեծ խումբը կարճաժամկետ ամուսնության փորձ ունեցող մինչև 25 տարեկան զույգերն են և 35-ից բարձր տարիքի 11-15 տարի ամուսնության փորձ ունեցողները:

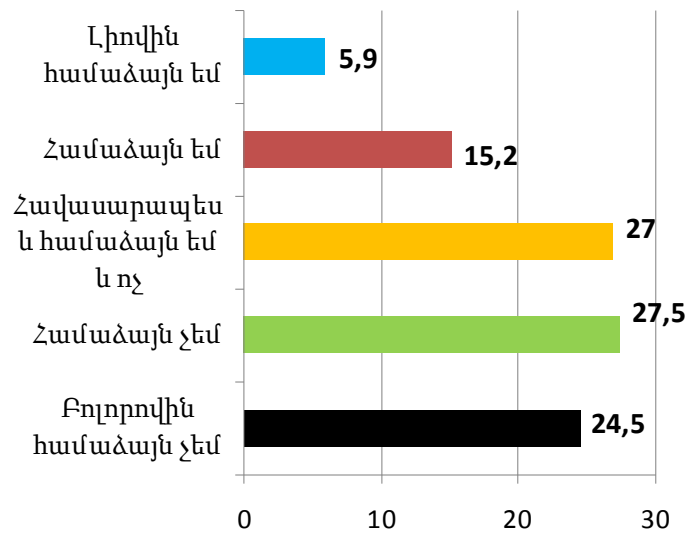
Հարցումը բացահայտեց, որ մասնագետին դիմելու որոշման կայացման վրա ազդող գործոն է նաև ծառայությանը տրամադրվելիք ծախսերը, քանզի Իրանում վերջին տարիներին ամուսնական զույգերին մասնագիտական ծառայությունների մատուցումը կատարվում է հիմնականում մասնավոր սեկտորի կողմից և այն դարձել է վճարովի, ինչը 79.9 %-ը համարում է չարդարացված ֆինանսական ծախս, եթե անգամ դեմ չէ մասնագետի ծառայությանը դիմելուն:

Ընդ որում՝ մասնագետի ծառայությունների ֆինանսական կողմը մտահոգում է բոլոր խավերի ներկայացուցիչներին:

Մասնագետին օգնության դիմելու հարցում հասարակական կարծիքի ազդեցության դերի ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ անգամ ավանդական իրանական հասարակության մեջ հասարակական կարծիքի հետ հաշվի նստելն ընդամենը 24.0% հարցվողների համար է վարքն առաջնորդող պահանջ: Այս խմբի ներկայացուցիչներն իրենց պատասխանները հիմնավորում են այսպես՝ «Ես դժվարությամբ կդիմեի սոցիալական աշխատողին, որովհետև կվախենայի, թե մարդիկ ինչ կմտածեն իմ մասին»:

Գծապատկեր 3

Հարցվողների բաշխումն ըստ մասնագետի հանդեպ ունեցած վստահության չափի, %

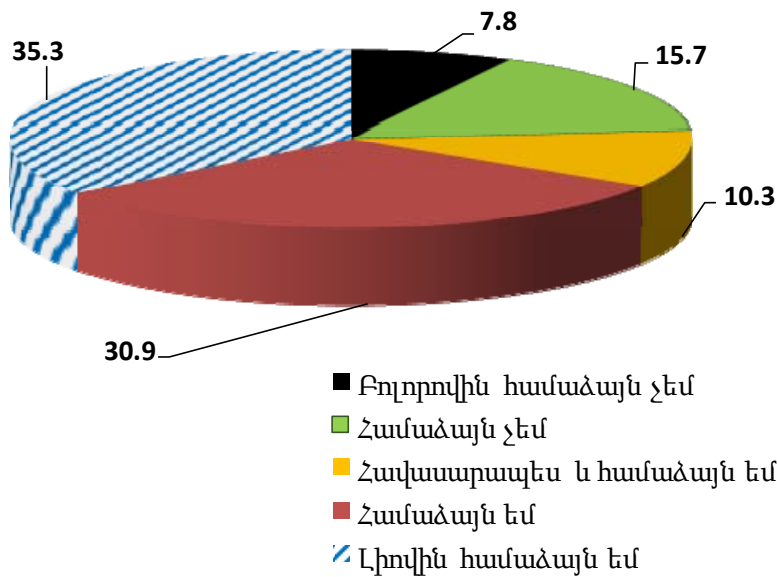

Մինչդեռ 65.2 %-ը համոզված է, որ եթե իրենք մասնագետի խորհրդատվության կարիք ունենային, ոչ մեկի կարծիքի հետ հաշվի չէին նստի (տե՛ս գծապատկեր 4):

Հարուստ խավի ներկայացուցիչները մասնագետին դիմելու հարցում իրենց ավելի վեր են դասել հասարակական կարծիքից: Հարուստների 76.5 %-ն ամուսնական հարցերում մասնագետի խորհրդատվության կարիք ունենալիս հասարակության մեջ շրջանառվող կարծիքի հետ հաշվի չի նստի:

Կրթական մակարդակը՝ որպես գործոն, տարբեր կերպ է ազդում տարբեր սեռերի պատասխանների բաշխվածության վրա: Հասարակական կարծիքի հետ հաշվի նստողների մեջ կտրուկ տարբերություն է նկատվում հետբուհական կրթություն ունեցող կանանց և սղամարդկանց շրջանում, ինչը մենք բացատրել չենք կարողանում: Մյուս պատասխաններում տարբերություններն այդքան էլ ցայտուն արտահայտված չեն:

Հարցվողների բաշխումն ըստ հասարակական կարծիքի հետ հաշվի նստելու (%)

Ընտանեկան սոցիալական աշխատանքում ամուսնության կայունությանն ուղղված սոցիալական աշխատանքն առանձնանում է յուրահատկություններով: Այն գործ ունի հատկապես ամուսնու և կնոջ միջև հարաբերությունների և այդ հարաբերությունների կայունության հետ: Սոցիալական աշխատանքը որպես մասնագիտություն, միտված է գույգերի կյանքի ճգնաժամային փուլերում ծառայություն մատուցելուն, երբ անհրաժեշտ է լինում բացահայտել և ամրագրել այն հիմնախնդիրը, որը խաթարում է ընտանիքի ներդաշնակությունը, մի բան, որ գույգերն ինքնուրույն չեն կարողանում անել: Ճիշտ ժամանակին մասնագիտական միջամտության շրջանցումն աստիճանաբար խաթարում է ոչ միայն գույգերի, այլև ողջ ընտանիքի՝ որպես համակարգի բնականոն գործառությունը: Զույգերի կարիքի գնահատումն ու աջակցության պլանավորումը և այցելուին հասանելի ծառայություններին ուղղորդումը սոցիալական աշխատողին հաճախ դարձնում է ընտանիքի «հիվանդության» հաղթահարման և հետագա բնականոն զարգացման վկան:

Այսպես, մեր հարցումը հատուկ ուշադրության է արժանացրել ամուսնության կայունությունը խաթարող խնդիրների հաղթահարմամբ զբաղվող մասնագետների շարքում, հատկապես սոցիալական աշխատողին դիմելու հարցվողների պատրաստակամությունը: Բացահայտվել է, որ նրանց 66.1 %-ը խորհուրդ կտար, որ իրենց ընկերներն ամուսնական խնդիրների առկայության պարագայում անպայման դիմեին սոցիալական աշխատողին: Ընդ որում՝ այս մտքի հետ չհամաձայնվող-

ներք ըստ սեռի 10-15 տոկոսով տարբերվող պատասխաններ են տվել (տե՛ս աղյուսակ 2):

Սոցիալական աշխատողին դիմելու պատրաստակամության հարցում տարիքային զործոնը որոշիչ է եղել, և տարիքի ավելացման հետ այն որոշակի չափով (79 %-64 %) նվազել է:

Աղյուսակ 2

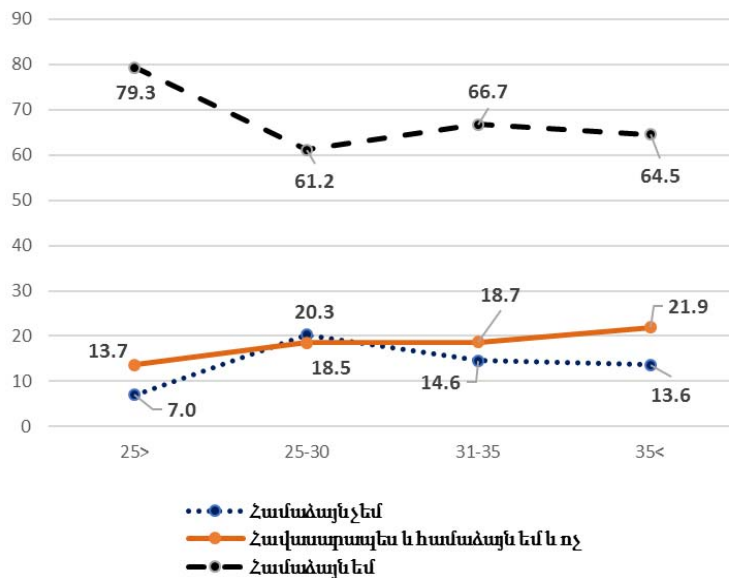
Ամուսնական խնդիրների առկայության պարագայում դեպի սոցիալական աշխատողի ուղղորդումն ըստ սեռի, %

#		Սեռ	
		տղամարդ	կին
1	Բոլորովին համաձայն չեմ	6.0	7.8
2	Համաձայն չեմ	10.0	6.8
3	Հավասարապես և՛ համաձայն եմ, և՛ ոչ	21.6	5.7
4	Համաձայն եմ	37.0	39.0
5	Լիովին համաձայն եմ	25.4	30.7
	Ընդամենը	100	100

Նույն պատկերն է արձանագրվել սոցիալական աշխատողին վստահողների պատասխաններում: Մինչև 25 տարեկանների շրջանում վստահությունը սոցիալական աշխատողի հանդեպ ամենաբարձրն է: Այս տարիքային խումբն ամենաշատն է համաձայնվել այն մտքի հետ, որ էթե համոզված լինի, որ իր ամուսնության կայունությունը վտանգի տակ է, անպայման կդիմի սոցիալական աշխատողի օգնությանը (տե՛ս գծապատկեր 5):

Գծապատկեր 5

Սոցիալական աշխատողի օգնությանը դիմելու հավանականությունն ըստ տարիքային խմբերի, %

Ցայտուն կապ է նկատվում սոցիալական աշխատողին դիմելու պատրաստակամության և կրթական մակարդակի միջև: Մասնագիտական միջամտությանը դիմելուն պատրաստակամ անձանց մեջ թերի միջնակարգ կրթություն ունեցողները կազմում են 47.5 %, մինչդեռ մագիստրոսական և հետբուհական կրթություն ունեցողները, համապատասխանաբար՝ 79 % և 80 % են: Նկատվում է, որ որքան բարձրանում է հարցվողների կրթական մակարդակը, այնքան ավելանում է սոցիալական աշխատողին դիմելու պատրաստակամությունը:

Այսպիսով, հարցման արդյունքները ցույց տվեցին, որ իրանական ընտանիքներում ծավալվող արդիականացման գործընթացներն իրենց էական ազդեցությունն են թողնում ամուսնական կոնֆլիկտների գնահատման, ամուսնական խնդիրների հաղթահարման ուղիները միայն ներընտանեկան շրջանակներում որոնելու տեսակետի հաղթահարման, մասնագետի աջակցությանը դիմելու մշակույթի ձևավորման վրա: Այդ են վկայում հարցման արդյունքներն առ այն, որ հարցվողների կեսից փոքր-ինչ ավելին ամուսնական կոնֆլիկտներն ընկալում է որպես ամուսնության կայունությունը խաթարող խնդիր, և դրանց առկայության պարագայում մոտ 2/3-ը ընկերներին խորհուրդ կտար անպայման դիմել սոցիալական աշխատողին, և իրենք էլ անհրաժեշտության դեպքում կդիմեին: Մեծ պատրաստակամություն ունեցողների մեջ ամենամեծ խումբը կազմում են շատ երիտասարդները և մինչև մեկ տարի ամուսնության փորձ ունեցողները:

Պարզվել է նաև, որ հանուն ամուսնության կայունության ամուսնական խնդիրների հաղթահարման գործում սոցիալական աշխատողի միջամտության գաղափարի ընդունումը կամ մերժումը, նրան դիմելու պատրաստակամության չափը էապես պայմանավորված են հնարավոր ծախսերի արդարացվածության, գույգերի մի մասի՝ հասարակական կարծիքի հետ հաշվի նստելու և մասնագետին վստահելու հանգամանքով:

Բանալի բառեր – ամուսնական գույգ, ամուսնության կայունություն, ամուսնական կոնֆլիկտներ, սոցիալական աշխատանք, մասնագիտական միջամտություն

АРТАК ХАЧАТРИАН, НАСРИН МОЛАЙИ – *Готовность принять вмешательство социального работника с целью сохранить стабильность брака (на примере городского населения иранской провинции Хузистан).* – В структуре и функциях традиционной иранской семьи происходит целый ряд изменений. Они связаны с такими обстоятельствами, как целесообразность сохранять прежние размеры домашнего хозяйства или повышение возраста, когда девушке разрешено выходить замуж. Сказалось увеличение количества работающих женщин, их участие в общественной жизни, обретение ими некоторой свободы в выборе партнёра. Эти перемены повлекли рост разводов, и замедлить его не в состоянии даже мощная система культурных и юридических ограничений, действующая в Иране. Вот почему возникает потребность в профессиональном вмешательстве социального работника, способного разрешить супруже-

ские конфликты и проблемы.

Социологическое исследование семейных пар, проведённое в провинции Хузистан, выявило восприятие супружеских конфликтов как угрозу стабильности брака, вероятность их обсуждения вне семьи и степень готовности обратиться за помощью к социальному работнику. Такое обращение обусловлено, прежде всего, финансовыми затратами, а также общественным мнением и доверием к специалисту.

Ключевые слова: *супружеская пара, стабильность брака, супружеские конфликты, социальная работа, профессиональное вмешательство*

ARTAK KHACHATRYAN, NASRIN MOLAYI – *Readiness to Seek Social Worker's Intervention Directed to Marriage Stability (on the example of urban citizens of Khuzestan province of Iran)*. – The traditional family structure and functions in the Iranian society are experiencing a range of changes with regard to the issues of whether or not the former household size should be maintained or the minimum marriageable age should be raised, which results in active involvement of modern women in public societal life, her gaining of some freedom when choosing a partner, and increasing the number of working women. Even the entire powerful system of cultural and legal restrictions in Iran is unable to slow down the increasing number of divorces of married couples as a result of these changes. Consequently, the professional intervention of social worker to provide some solution to marital conflicts and marital problems is becoming more and more robust. The sociological study of couples in Khuzestan Province has revealed the degree of perception of marital conflicts as a threat to marriage stability and the possibility to discuss these issues outside of the family, and the degree of willingness of married couples with different demographic parameters to seek the intervention of a social worker. The degree of readiness in couples to seek the help of a social worker is primarily justified by incurred financial costs, as well as the public opinion and trust in a specialist.

Key words – *married couple, marriage stability, marital conflicts, social work, professional intervention*